

ВИШИВАНКОВА ХОДА ЗДИВУВАЛА ПРАГУ

Центром чеської столиці Праги 20 травня пройшли кілька сотень українців у вишиванках. Як і минулого року, Мегамарш розпочався від собору Святого Климента та закінчився на центральній Вацлавській площі. Зібрало учасників товариство «Берегиня». Під спів українських народних пісень дорослі і діти несли містом великий український прапор разом з іншими патріотичними атрибутами. Згодом масштабне святкування відбулося у готелі «Олшанка». Гала-концерт супроводили виступи музичних колективів, конкурс на кращу вишиванку, танці та пригोщення традиційними українськими стравами. День вишиванки відзначається у третій четвер травня. Свято не прив'язане до жодного державного чи релігійного свята, бо вишиванка – це не лише атрибут свята, а й повсякденний елемент життя українців. Зокрема, люди приходять на роботу чи навчання у вишиванках, а на найближчі вихідні збираються на масові марші.

рс

А також у номері:
Як було на «Світі книги»? Всупереч чи завдяки чому стоїть «Празький Майдан»? Знову про подебрадську українську академію. Іво Докоупіл про те, як вивозили «Чеську сотню». Любов Якимчук про абрикоси й маніпуляції з людьми. Чи пов'язані візити Волкера й відставка Суркова, «Джавеліни» й загострення на Донбасі? Що буде із «платним шенгеном», квотами на заробітчани і «євробляхами»? Тексти сучасних воєнних пісень.

Фото Катерини Скрипник

Згадали жертв повоєнних репресій

Фото з громадянської панахиди минулого року.

Антикомуністична чеська громадськість, разом із представниками української та частково російської громади 11 травня цього року згадали жертв СМЕРШу та НКВД, які у цей день 1945 року розпочали у Празі масовий терор. Радянські війська були у чехословацькій столиці лише кілька годин, але з їхнім приходом почалися арешти й вивезення «неугодних» до гулагів. Через 73 роки після цих трагічних подій жертв знову згадали на Олшанському цвинтарі. Щойно закінчилася війна, 8 травня капітулювала гітлерівська Німеччина. Припинив існування «Протекторат Богемії та Моравії». Люди раділи, що нарешті закінчився нацистський жах, не треба боятися гестапо та есесівців, сподівалися на мир та кращі часи. Та мрії про свободу тривали дуже недовго. Радянська контррозвідка вже знала всі прізвища, адреси й справи

тих, кого необхідно «нейтралізувати» й «ліквідувати». 11 травня вранці у Празі «чорні ворони» почали приїжджати до чехів, українців, росіян та інших – всіх, на кого падала щонайменша підозра у «антирадянській діяльності». Серветки до рук агенти не брали: не зважали ані на громадянство, ані на необхідність бодай найменшого узгодження дій із відновленою чехословацькою владою, у якої було повно «роботи» зі своїми «ворогами». Забирали втікачів від більшовизму у 20-30-роках, передусім інтелігентів. Більшість арештованих ніколи більш не повернулися з-за більшовицьких ґрат, як-от президент Карпатської України Августин Волошин. Декого вбили безпосередньо у Празі, дехто не хотів потрапити у їхні лапи і обрав добровільну смерть, як-от педагог Євген Вировий. Христина Йойкова на громадянській

панахиді по цих жертвах згадала подругу Геленку, якій тоді було лише 16 років. Їй вдалося сховатися під лавицею на вокзалі. Залізничник прикрив її своїм плащем. Ризикував, але цим врятував її. Але тисячі людей не мали такого щастя. Публіцист Володимир Бистров у 1990-му заснував комітет «Вони були першими». Його зусиллями на Олшанському цвинтарі вдалося встановити пам'ятні дошки, біля яких і відбулася панахида. Її учасники наголошували, що важливо згадувати про цю трагедію, бо російський президент у вирі «істерії перемоги у війні» по суті виправдовує і злочини та терор, які прийшов із нею, а також називає розпад СРСР «найбільшою катастрофою ХХ століття». Російська пропаганда настільки промила мозки росіянам, та й не лише їм, що вони виправдовують сталінізм і применшують злочини комунізму, хоча його слід так само засудити, як і нацизм свого часу. Чеське товариство «без комуністів» 18 травня біля пам'ятника жертвам комуністичного терору біля Уєзду на Малій Страні також вшанувало кримських татар, яких цього дня у 1944 році почало депортувати НКВД. Товариство вважає, що про злочини більшовиків необхідно нагадувати, особливо зараз, коли з Росії шириться відновлення культу Сталіна, а у Німеччині навіть не соромляться встановлювати пам'ятники Карлу Марксу.

Петр Марек

Український мультим у чеських кінотеатрах

Кадр із фільму.

Новий український мультфільм «Викрадена принцеса: Руслан та Людмила» йде до прокату у чеські кінотеатри під назвою «Hledá se princezna». Від 17 травня його можна переглянути у чеському дубляжі. Це чи не вперше український мультфільм,

якщо не узагалі щось із українського кінематографу, демонструється у широкомасштабному й комерційному прокаті Чехії та Словаччини. Таким чином чехи можуть побачити, що в Україні вміють творити цікаву дитячу мультиплікацію. «Викрадена принцеса» – 3D-анімаційний фільм-фентезі режисера Олега Маломужа, віддалено нагадує казку російського поета Олександра Пушкіна «Руслан і Людмила». Фільм розповідає про мандрівного артиста Руслана, який рятує викрадену злим чарівником Чорномором принцесу Мілу. Прем'єра стрічки в Україні відбулася 7 березня 2018 року, але робота над нею у кіностудії film.ua тривала від 2013 року. Окрім української, вона знятий

й англійською мовою («The Stolen Princess»). Стрічка мала величезний успіх в Україні. За п'ять тижнів прокату вона збрала 36 мільйонів гривень та стала рекордсменом вітчизняного прокату серед фільмів українського виробництва. Щоправда, фільм отримав різні відгуки. Оглядачі відзначали практичну відсутність українського колориту, мавпування голлівудських зразків, недоречно прив'язку до сучасних реалій з відсутністю харизми окремих персонажів. На протипагу цьому, рецензенти відзначили високий рівень анімації, вдалі, хоч і контекстні, жарти та наявність тем, цікавих як дорослим, так і дітям.

Вл. інф.

У «Ніч музеїв» відвідувачі навідаються у ДНМ

Минулорічна «Ніч музеїв» у ДНМ була дуже гарною та смачною.

Будинок національних меншин у Празі знову братиме участь у міській програмі «Ніч музеїв». В суботу 9 червня о 19-

тій годині вечора свої двері відчинять всім бажаючим офіси за адресою Воцелова 3. Мета – ознайомити пражан та гостей міста із діяльністю окремих меншин та ДНМ як цілісної структури. Демонструватимуть представники громад і частку своєї культури. У програмі братимуть участь й українці Праги. Минулого року акцію відвідали сотні зацікавлених. Програма триватиме аж до першої ночі наступного дня. Празька «Ніч Музеїв» відбуватиметься вже в'ятнадцяте. У цей час всі можуть побувати у цікавих місцях абсолютно безкоштовно. Лише на Вишеграді необхідно буде оплатити символічний вхід – 1 крона. 50 музеїв, галерей та інших культурних інституцій у 77

об'єктах запропонують цікаву програму та унікальну атмосферу. Перевезення забезпечуватиме Транспортне підприємство міста Праги за допомогою десяти спеціальних музейних автобусних ліній. Повну інформацію можна отримати 8 червня перед Історичним будинком Національного музею, а у день акції 9 червня – тут же, а також на площі Яна Палаха. Можна буде обрати окремі музеї, супровідну програму, транспортування до об'єктів й необхідні карти. Празьку «Ніч музеїв» влаштовують Національний музей, Транспортне підприємство Праги, Асоціація музеїв та галерей ČR у співпраці з іншими інституціями.

Вл. інф.

Світ книги: серйозна участь України

Перша сучасна дитяча українська книжка, перекладена і видана у Чехії, збрала своїх маленьких друзів на празькій книжковій виставці «Світ книги-2018». Чеське видавництво Host, яке закупило в Україні права на книжку «Зубр шукає гніздо», запросило львівську авторку та ілюстраторку Оксану Булу провести мистецьку майстерню з чеськими дітлахами. Книжка «Зубр шукає гніздо» українського видавництва Старого Лева, є на полицях більшості чеських книгарень, її можна замовити онлайн, про неї розповідають по телебаченню, лісові звірятка перетворилися на героїв мультфільму. Сама книжка розійшлася вже у двох тисячах примірників, говорить редакторка дитячої літератури видавництва Host Ева Седлачкова. Вона першою піддалася чарам українських лісовичків, яким авторка дала незвичне ім'я – туконі. «Я побачила роботи Оксани Були на Etsy, професійному мистецькому порталі, всю її серію про туконів, це її бренд... А місяців через два я побачила її пост, що книжка готується до друку. І тут я вже не чекала і написала їй того самого дня, що я хочу видати цю книжку в Чехії», – веде далі чеська редакторка. Така увага з сусідньої країни була несподіванкою для молодої львівської художниці, яка щойно почала робити перші кроки у мистецтві книжкової ілюстрації. Книжка потрапила у нішу, яка ще не заповнена на чеському ринку – дитячі книжки, де історія розповідається у картинках. Новий формат виявився саме тим, що було потрібно, для того, щоб потрапити на конкурентний чеський ринок, говорить перекладачка

Український стенд на празькому «Світі книги»

Ріта Кіндлерова. Але довелося спільно переробляти кінець для чеської аудиторії, яка не звикла до відкритих кінців та вільних трактувань, додає вона. «Це – майже книжка картинок. Тут старша генерація ще мислить в категоріях, що вони отримують «надто мало букв за свої гроші». Але молодші дорослі навпаки закохані у її малюнки», – каже Ева Седлачкова. Україна офіційно взяла участь у празькому Міжнародному книжковому ярмарку «Світ книги» вперше. Раніше українське слово промовляло тут лише зусиллями місцевих чеських громадських організацій. Ярмарок – другий за обсягом у Європі. Цього разу свою продукцію представили тут відразу 11 українських видавництв, які привезли біля 200 найменувань книжок. А в культурній програмі відвідувачі книжкового форуму могли познайомитися з найкращими українськими письменниками свого покоління. Окремо заявили про себе представники Донбасу, чії твори увійшли в ґрунтовну антологію

літератури цього регіону «Порода». Для чеських видавців і читачів це була можливість дізнатися більше про українську літературу і про розвиток українського книговидавництва, до того ж, зробити це не лише шляхом особистих контактів, а й за допомогою української держави, адже вперше такий захід організував «Український інститут книги». Така активна участь України стала можливою завдяки новим зусиллям посольства України у Чехії. На цьому міжнародному книжковому ярмарку в ролі офіційного учасника чекали вже роками. А вже з сучасною українською літературою тут уже встигли познайомитися з деяких перекладів – завдяки празьким перекладачам щороку чеською мовою виходять нові твори Оксани Забужко, Юрія Андруховича, Сергія Жадана та інших українських письменників.

За матеріалами Марії Щур, «Радіо «Свобода»

Дітки співали матерям

День Матері у «Джерелі»

Свято Матері 13 травня цього року традиційно відзначила українська громада. Цього дня о 15-тій годині у приміщенні монастиря На Слованах-Емаузі, що на вулиці Вишеградській, зібралися дітки та дорослі фольклорного колективу «Джерело». Вони співали, танцювали й декламували віршики своїм матерям. На свято прийшло чимало батьків, діти яких виступають у «Джерелі», а також їхні друзі та звичайні глядачі. Цього ж дня, як повідомляє священник Іван Семотюк, веснянки до Дня Матері відбулися у Ліберці. Їх організувала місцева греко-католицька Харита. Дітки у гарних вишиванках показували свої таланти у місцевому сонячному парку на церковному подвір'ї храму Вознесіння Христового.

А днем раніше свято Матері відзначили у школі «Ерудит», що на площі Іржі з Подебрад. Тут заспівала пісні разом із дітками непересічна співачка Оксана Нагірна, яка викладає спів в учнів

суботньої школи. Діти також мали можливість показати мамам свій талант. Своєрідним продовженням свята Матері є День захисту дітей, який відзначається на початку червня. Чудову програму відпочинку для діток запропонує празький Культурно-освітній центр «Крок». Це будуть «неймовірно цікаві експерименти та наукові досліди, які зацікавлять дітей наукою та загадковими речами та подіями довкола нас. Діти відпочиваючи навчатимуться неймовірно цікавих речей, та різноманітних методів, як здивувати когось. А дорослі згадають своє прекрасне дитинство і, можливо, навчатимуться чогось нового та захоплюючого», – обіцяють організатори дійства, яке відбудеться 9 червня за адресою вулиця Аргентинська 38. Центр також проводитиме літній табір разом зі Спілкою Української Молоді. Табір триватиме від 2 до 12 липня у селі Кржечовіце, що біля Бенешова.

пор

Вулиця Українська починатиметься містком Макуха

Рада столичного району Прага-10 ухвалила рішення назвати новий пішохідний міст через річку Ботіч у районі Вршовіце на честь українського дисидента, учасника руху опору

в СРСР Василя Макуха. Рішення вдалося завдяки численним зусиллям дипломатів та української громади, зазначив український посол Євген Перебийніс. 5 листопада 1968 року – за кілька місяців до вчинку Яна Палаха – Василь Макух здійснив акт самоспалення на Хрещатику в Києві на знак протесту проти русифікації України та окупації Чехословаччини радянськими військами. Йому було лише 40 років. Колишній воїн УПА пережив радянські концтабори, та не зміг жити у підневільній Україні. Із під'їзду будинку №27 головної київської

вулиці Макух, охоплений вогнем, вибіг із криком «Геть окупантів!», «Хай живе вільна Україна!» Він помер від опіків 10 листопада.

Прага прийняла це рішення в рік 50-х роковин Празької весни та трагічних подій серпня 1968 року, коли країну окупували радянські війська. Символічно, що прямо від цього мосту бере свій початок вулиця Українська. Пішохідний місток було відкрито в грудні 2017 року, і досі він не мав назви.

Новинарня

Чехія знову підтримає літні табори в Карпатах

Валентина Варавка із «Ініціативи Е+» з чеським послом в Україні Радеком Матулою під час підписання договору про проведення таборів.

Благодійна організація «Ініціатива Е+» проведе літні табори для дітей в Україні коштом чеського МЗС. Відповідний договір підписано із Посольством Чеської Республіки в Україні. Понад 200 дітей, постраждалих від військових дій на сході України, дітей «сірої» зони та дітей полеглих та важкопоранених захисників, відпочинуть в наших карпатських таборах.

«Ініціатива Е+» подібні табори у співпраці з Чехією проводить від 2015 року вже втретє. «Спокійно,

без пафосу та з величезною любов'ю ми робимо літні дитячі табори. Ми прагнемо повернути дітям, в життя яких жорстко увійшла війна, радість життя, вітер мандрів та поштовх для мрій», – розповідає Валентина Варавка з «Ініціативи Е+». У минулі роки діти з прифронтових міст, таких як Красногорівка чи Авдіївка, відпочивали не лише у Карпатах, а й у Одесі. Чеська Республіка на проведення подібних таборів витрачає біля півмільйона крон щороку.

Вл. інф.

Прага: «Стоїмо!», як казали на Майдані

Троє стійких пражьких активісток Майдану – Соня Поспішілова, Маркета Крнавська та Катерина Скрипник.

Незважаючи на різні перипетії на чеській та міжнародній політичній сцені, акція «Празький Майдан» вперто стоїть. Щонеділі на Площі Старого Міста у Празі вона приваблює увагу десятків пражан та туристів, отримує у більшості схвальні відгуки, у меншості – негативні, але дуже різкі і агресивні здебільшого від російських туристів. Як зазначає активістка Соня Поспішілова, лише 13 травня, як на диво, не трапилося жодної провокації. Були лише позитивні відгуки, а з харківського шпиталю прийшла щира подяка за співпрацю.

Весь квітень акції празького Майдану відбувалися також спокійно, майже літньо. Традиційно російським туристам не подобалися виступи на підтримку України, інформаційний стенд називали, наче домовившись, «брехнею та провокацією», і, звісно, «кримнаш». На волонтерів Майдану весь час від них падає питання «скільки вам за ето платят?», і дрібні шкоди, скажімо, помалюють петиційний лист. «Одного разу ми посміялися з них, бо вони переклали наш транспарант «Росія – руки геть від України» як «Україна є руками Росії», – розповідає Соня, – вони ж зазначали, що кримські

татари не мають право нічого казати, бо під час війни вони були німецькими колаборантами». Деякі росіяни розводять руками – мовляв, вони не винуваті, у всьому Путін лише винуватий. Чехи старшого віку висловлюють невдоволення переважно через загрозу ісламізації Європи, і Путін разом із Земаном протистоять цьому, тому, мовляв, не потрібно відволікати їх на «якийсь там внутрішньоукраїнський конфлікт», бо/або «ніхто не знає, де правда».

Єдина серйозна перепалка із «руським міром» прийшлася на 8 травня, коли Прагою ходив так званий «безсмертний полк». Росіяни із фотографіями «дідів» та у суперечливих георгіївських стрічках нападали з матюками на всіх, хто піддавав найменшому сумніву весь їхній «парад победобесія». Їм навпроти вийшло чимало чехів та українців, зокрема, Галина Андрейців, Катерина Скрипник та інші. Чеха Мартіна Угліржа навіть забрала поліція після перепалки та штурханіни із більшовиком у шкірянці проросійських «нічних вовків» Ярославом Фолдиною. «Та ми не боїмося ні ісламу, ні комуністів, ні російських туристів. Маємо багато позитивних реакцій,

привітань від українців, які проходять поруч. Їх радує, що хтось цікавиться складним становищем їх та їхньої країни», – зазначає Поспішілова. Довго біля стенду затрималася одного разу сім'я з Криму. Вони приїхали до Праги складно – через Київ, щоб не порушувати законів. Весь час надіються, що Крим повернеться в Україну, бо під російським окупаційним урядуванням стає дедалі гірше. Пара з Канади фотографувалася із українським прапором. Казала, що це – їхня найкраща фотографія з Праги. Якось навіть зупинилися біля акції шріланкійці. Вони розмовляли українською, бо навчалися у Києві. Звісно, частим гостем на Празькому Майдані є український посол Євген Перебийніс. Нещодавно він показував акцію режисерам фільму «Кіборги», та одному «кіборгові», тобто захисникові донецького аеропорту, які дуже раділи такій стійкій проукраїнській акції в центрі чеської столиці. Активістам також було дуже приємно познайомитися із видатними українськими особами.

пор

З історії діяльності подебрадської академії

За матеріалами досліджень Спеціальної збірки Національної бібліотеки Чеської Республіки – Слов'янської бібліотеки

Підготував: Олег ПАВЛІВ

У першому цьогорічному числі часопису «Пороги» я вже ознайомив читачів із новими і раніше маловідомими та недослідженими фактами історії діяльності Української Господарської Академії в Подебрадах (УГА). Отримавши 28 квітня цього року від доктора філософії Чеської академії наук Олександра Кучерака схвальну рецензію на дану науково-дослідну статтю, який відзначив її такими словами: «дякую за Вашу працю. Створений Вами високоякісний продукт безцінний... Такий, що за гроші не купується» і запропонував мені продовжити працю над дослідженнями окремих діячів УГА, я вирішив і надалі вивчати цю тему, оскільки, як я уже зазначав у своїй попередній статті, дослідження історії УГА в Подебрадах все ще є невичерпаним. Воно потребує подальших та ґрунтовних студій, бо важко недооцінити скарб цієї величної та славної в історії міжвоєнної української еміграції в Чехословаччині інституції...

Тому я звернувся до фондів Спеціальної збірки¹ Слов'янської бібліотеки в Празі, де, окрім матеріалів та документів УГА в Подебрадах у моєму особистому архіві, зберігається теж значна кількість цінних і дуже цікавих документів вищезазначеної академії.

Передусім слід зазначити, що я не єдиний дослідник, хто займався

дослідженнями історії УГА в Подебрадах. Дослідженнями її історії займалися теж Богдан Зілінський і мій колишній, а сьогодні уже покійний колега – бібліотекар відділення комплектування фондів Слов'янської бібліотеки (та її экс-директор у 1990-х рр.) Їржі Вацек. Також цікавою є магістерський дипломний проект студентки Карлового Університету в Празі Ганни Величко «Діяльність української еміграції в Подебрадах» (Прага, 2015) під керівництвом Терези Хланьової. Щоправда, незважаючи на 100-сторінкову дипломну роботу з багатою джерельною базою, пані Величко, як не дивно, не використала у своєму дипломному проекті для досліджень фонди Спеціальної збірки Слов'янської бібліотеки в Празі, які володіють значною кількістю автентичних матеріалів та документів УГА в Подебрадах. Тому спробую віднайти у фондах Спеціальної збірки Слов'янської бібліотеки в Празі нові та раніше маловідомі і невідомі факти з історії діяльності академії.

Фонди Спеціальної збірки Слов'янської бібліотеки в Празі дуже великі. Щодо історії УГА в Подебрадах – наповнені сотнями документів та матеріалів. Свою увагу я вирішив зосередити на зв'язках академії з громадськістю, і віднайшов тут на цю тему багато цікавих документів та матеріалів.

Подебрадську академію дуже поважали не тільки в осередку української діаспори в Чехословаччині, але й у широких колах української діаспори в Європі. Збереглися привітальні листи та поштівки, адресовані представництву

УГА в Подебрадах та окремим педагогам і громадським діячам, наприклад від тижневика «Тризуб» у Франції (див. світлина № 1), еміграційного союзу жінок-українок у Румунії, Українського комітету імені Симона Петлюри в Румунії, Філії Українського товариства прихильників Ліги Націй в Румунії, Першого українського ощадно-позичкового товариства «Згода» в Румунії, Дипломатичної місії УНР в Румунії, Громадсько-допомогового комітету української еміграції в Румунії та Союзу організації українських інженерів в еміграції в Чехословаччині. Як бачимо, найбільш прихильною та лояльною до УГА в Подебрадах та її педагогів і громадських діячів була українська громада в Румунії.

Зберігся також дуже цікавий документ, адресований професорам, доцентам, лекторам, асистентам, урядовцям та інженерам-випускникам академії, написаний головою доц. О. І. Бочковським, заступником голови лект. В. Сапіцьким та секретарем Інж. Гр. Денисенком Товариства прихильників УГА в Подебрадах. обсяг якого цитую: «дня 16 травня ц. р. [1937 р. – авт.] минає 15 літ того часу, як формально розпочала свою чинність Українська Господарська Академія. Управа нашого Товариства вважає необхідним для піднесення того значіння, яке мала Академія для розвитку української науки і технічно-господарської української освіти, зафіксувати важливі моменти з її життя і діяльності in memoria. В зв'язку з цим Управа Товариства звертається до всіх учасників організації Академії та всіх професорів, доцентів, лекторів,

¹ Speciální sbírka Slovanské knihovny T-UHA (Inv. č. 15-18) «Ukrajinská hospodářská akademie a Ukrajinský technicko-hospodářský institut (1922-1945)».

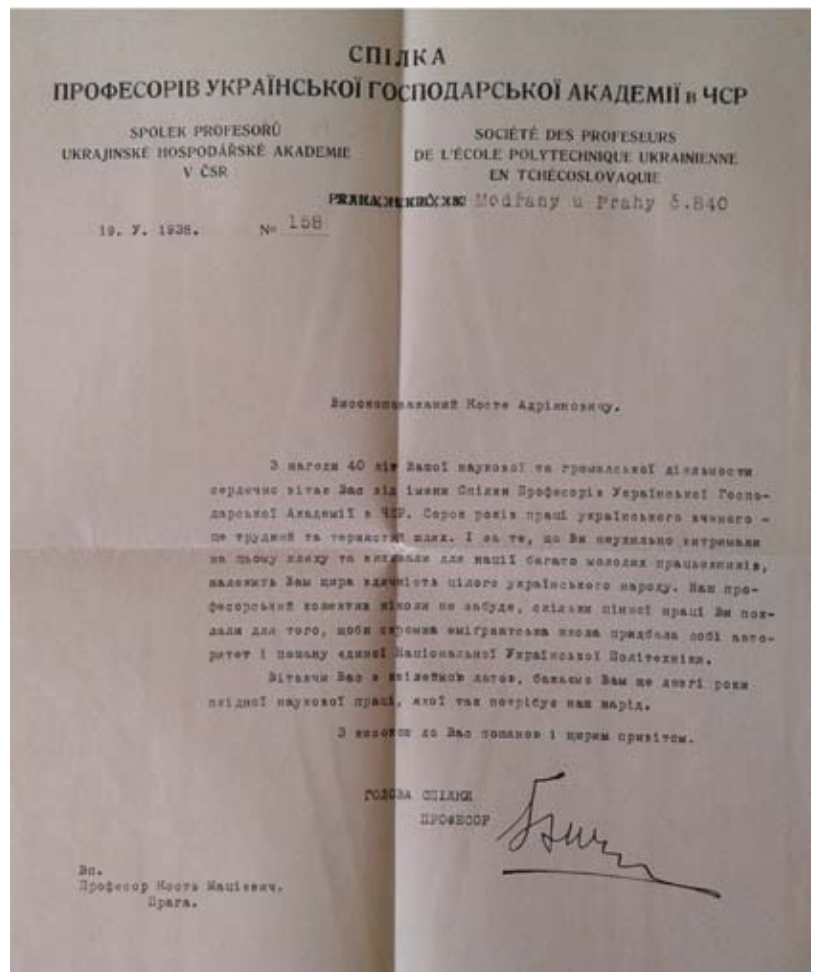
асистентів, урядовців і інженерів-абсолвентів УГА з проханням надіслати, по можливості в найшвидшому часі, свої стислі спогади про важніші моменти підчас творення та пізнього життя Академії, або оцінку її діяльності, чи окремі фрагменти з життя і чинності професури або студентства Академії, для використання їх друком в українській пресі з присвяченням ювілейному дню, а також для «Пропам'ятної книги», видання якої Управа ТПУГА в зв'язку з 15-літнім ювілеєм проектує та розпочинає акцію серед всіх абсолвентів та лекторського і адміністративного персоналу УГА щодо їх фінансової участі в цій справі. Пропам'ятна книга з різнноманітними документами, фактами, навчальними програмами, списками, фотографіями та споминами має залишити для історії матеріали не тільки про те, як виникла і розвивалась перша Українська Політехніка, але й про те, як вона, витворивши національну традицію своєї Високої Політехнічної Школи, викликала змагання української суспільності за створення Української Політехніки вже не лише власними силами, але і власними засобами, що лягло в основу діяльності нашого Товариства, спеціально для цієї мети заснованого, як національно-громадської організації...» Із обсягу вищезазначеного листа впливає дуже цікавий історичний момент. Виявляється, що в 1937 році Товариство прихильників УГА в Подєбрадах (уже після ліквідації академії у 1935 році) з нагоди 15-річчя її заснування хотіло видати пам'ятну книгу, присвячену історії діяльності УГА. Але подальша доля цієї книги (яку планувалось видати в обсязі 20-25 сторінок накладом у 1000 примірників) нам невідома. За матеріалами досліджень книг у Слов'янській бібліотеці в Празі відомо тільки про дві «пропам'ятні книги», присвячені історії діяльності академії. Вони вийшли в післявоєнний період у США² На завершення слід додати, що останнім часом зросло зацікавлення в дослідженні історії УГА в Подєбрадах та її педагогів, абсолвентів і громадських діячів. Так, до прикладу, нещодавно вийшла друком вельми цікава і доволі ґрунтовна стаття Івана Грибкова

«Професор Лука Бич: кубанський козак-українець»³. Професор Лука Бич був не тільки провідним українським громадським діячем в Чехословаччині, але й поважним викладачем академії і багаторазово протягом 1922-1935 років обирався її проректором. Щоб доповнити загальну картину вищезазначеної ґрунтовної статті Івана Грибкова, мені вдалося віднайти у фондах Спеціальної збірки Слов'янської бібліотеки в Празі два листи, адресовані професору академії Костю Мацієвичу та підписані професором Лукою Бичем в якості голови Спілки Професорів Української Господарської Академії в ЧСР (див. світлина № 2) та в якості директора Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) Позаочного Навчання. Це дає нам цікаве світло на історію досліджень життя й діяльності професора Луки Бича про те, що, як виявляється, він був не тільки свого часу проректором УГА в Подєбрадах, але директором усієї УТГІ в 1938 році.

³ Див. у чеському суспільно-політичному ілюстрованому журналі «Русское Слово», № 2, 2018

Привітальна поштівка, адресована професору УГА в Подєбрадах Костю Мацієвичу від тижневика української діаспори у Франції «Тризуб» (Джерело: Спеціальна збірка Слов'янської бібліотеки в Празі Т-УНА (Inv. č. 15-18))

Привітальний лист, адресований професору УГА в Подєбрадах Костю Мацієвичу від професора УГА в Подєбрадах Луки Бича (Джерело: Спеціальна збірка Слов'янської бібліотеки в Празі Т-УНА (Inv. č. 15-18))

² Див. Українська Господарська Академія в ЧСР: 1922-1935. Том I. – Нью-Йорк: Видано Абсолвентами Української Господарської Академії та Українського Технічно-Господарського Інституту, 1959. – 247 с., іл. та Українська господарська академія в ЧСР. (Подєбради, 1922-1935) і Український технічно-господарський інститут (Подєбради – Регенсбург – Мюнхен, 1932-1972): в 50-ліття заснування УГА і 40-ліття УТГІ. – Нью-Йорк: Видання абсолвентів Української господарської академії і Українського технічно-господарського інституту, 1972. – 40 с.

Як вивозили «Чеську сотню»

Іво Докоупіл: «Всі знали, що якби все робилося офіційним, стандартним шляхом, то прийняти постраждалих на лікування було б неможливо»

ТЕКСТ: Олена АНДРЕЄВА

На Майдані я почав свою роботу 5 грудня 2013 року. Ми в Чехії почули, що там щось трапилось, і я хотів це побачити, тому що на Майдані у мене виявилось чимало друзів. В Україні ж вперше я побував у 1990 році, на Закарпатті, потім працював на Закарпатті та в Криму. Приїхав у грудні до Києва як журналіст, з метою фотографувати і писати про ситуацію для різних чеських журналів і сайтів. Так що я був тиждень вдома, тиждень на Майдані, і так всі три місяці, коли міг, за свій рахунок туди-сюди їздив автобусом. Бо виявилось, що кремлівська пропаганда у Чехії дуже впливова, як і у всій Європі. І потрібно було щось робити проти цього, писати правду – таким було моє внутрішнє завдання.

Потім мене підтримала організація «Людина в скруті», з якою я вже багато років співпрацюю. Вони виділяли кошти на підтримку Майдану, закупівлю продуктів, всього необхідного. Зрештою, вже в лютому, коли почали стріляти на Майдані, вони мені подзвонили, і я повинен був через годину відповісти їм на питання: поїду я з лікарями від організації на Майдан чи ні. У цій групі зібралися медики – не лікарі, а середній медичний персонал, парамедики, рятувальники, щоб допомогти постраждалим на Майдані. Коли ми дізналися, що там стріляли, ніхто не міг передбачити, як ситуація розвиватиметься далі і чим це закінчиться. Надавати допомогу в такому форматі вирішили 20-го числа – 20-го зібралися, 21-го приїхали. Нас було четверо, потім ще один під'їхав. Коли прилетіли до Києва, стрілянина вже закінчилася, але Янукович ще був

Іво Докоупіл на київському Майдані не лише фотографував і координував, а й якийсь час навіть варив гуляш.

при владі. Ми приїхали, і ввечері відкрили пункт першої допомоги в одній будівлі біля Майдану. А в суботу Янукович втік з України – ось це я добре пам'ятаю.

Відкрили пункт, де наші хлопці разом з українськими волонтерами надавали допомогу легко постраждалим. Коли закінчилася стрілянина і Янукович втік, чеський уряд вирішив прийняти важко – і середньопоранених на лікування до своєї країни. Уряд Чехії, в тому числі Міністерство закордонних справ, цим

займалося. Представники уряду звернулися до нашої організації «Людина в скруті», тому що ми були прямо на місці подій, з проханням за п'ять-шість днів зібрати інформацію про постраждалих і підготувати цих людей до перевезення в лікарні Чехії. І ми почали збирати інформацію. Треба уявити собі, яка була революційна ситуація: дуже багато постраждалих ховалися в імпровізованих таємних лікарнях, вони боялися, що їх міліція знайде і заарештує. Хоча, після того, як Янукович втік,

ми стали вже відкрито їх шукати. Так ми познайомилися з Артемом Миргородським¹ з «Безпечного транспортування поранених», у нього була інформація про постраждалих, їхня група готувала перевезення до Німеччини, Польщі та інших країн.

А як ви Артема знайшли?

Я вже не пам'ятаю, через когось ми його знайшли, можливо через Фейсбук. У мене просто було дуже багато знайомих людей на Майдані, там були волонтери, які розмовляли й українською, й чеською – дівчатка-студентки з відділення богемістики². Дуже складно було добувати інформацію, і дуже багато довелося перевіряти: наприклад, якщо це важко поранений – чи можна його перевозити, чи ні, краще буде взяти його до нас, або ж до Німеччини. Дуже багато роботи – ми працювали по 12-14 годин на добу, може і більше, тому що боялися, що літак прилетить по поранених і невдовзі полетить, а ми хотіли бути готові – зібрати пацієнтів, які справді потребують допомоги.

А скільки поранених міг взяти літак?

Нам сказали, що біля двадцяти-тридцяти, але ніхто не знав точно.

Це спеціальний був літак – військовий, медичний?

Це були два літаки, і потім через тиждень був ще один. Першим літаком прилетів міністр закордонних справ³, і коли він повертався, то його літак разом з другим – вже спеціальним, забрав 23 пацієнта. А потім ще 14 пацієнтів летіло третім літаком. Отже, всього було 37 середньо – і тяжкопоранених. З них двоє, на жаль, через певний час померли, у них були дуже важкі травми голови, отримані від розривів гранат. Ми думали, що є шанс, але виявилось, що це неможливо навіть в кращій лікарні, з найкращими можливостями. А решта одужала, і всі повернулися в Україну. На довгий час залишилися з гуманітарних міркувань у Чехії лише двоє молодих людей: одному з них довелося ампутувати ногу, а інший мав важке поранення очей.

Як ви склали списки поранених для відправки до Чехії? Ви зверталися до лікарів, або це була робота волонтерів?

¹ Артем Миргородський – займався консалтинговим бізнесом, який закрав під час Майдану, бо зайнявся допомогою постраждалим. Став одним із основоположників волонтерської «Ініціативи Е+», яка донині допомагає українським військовим. Очолював секретаріат «Реанімаційного пакету реформ».

² Практичну допомогу чеським медикам у спілкуванні з українськими постраждалими надавали місцеві волонтерки Тетяна Окопна, Олена Крушинська, Яна Дурова, Анна Бірковська, Галина Клічак, а також Рене Кочік з Праги.

³ 28 лютого 2014 року в. о. міністра закордонних справ України Андрій Дешиця провів зустріч глав МЗС країн-учасниць Вишеградської четвірки.

Чеська команда біля клініки на Трьохсвятительській у Києві: медики, перекладачки, координатори. Фото Олени Крушинської.

Це відбувалося кількома шляхами. Перш за все, ми шукали інформацію в інтернеті, щось нам повідомляли волонтери, які працювали в секретних лікарнях. І були офіційні лікарні, де була хороша ситуація, і ці поранені не боялися, що їх лікарі віддадуть міліції. У цих лікарнях були волонтери, які доглядали за пораненими, координатори. Але і з цих лікарень інформація надходила насамперед через Фейсбук. Ми написали в Фейсбуці про можливість відправки на лікування до Чехії, і нам почало надходити чимало запитів. І якусь інформацію ми використовували самі, щось передали Артему, а якісь контакти постраждалих навпаки – він передав нам. Одночасно з нашими пошуками і відправкою поранених до Чехії йшли літаки і до Польщі, ще 110 пацієнтів вирушили до Німеччини. Постраждалих потрібно було розподілити, вибрати найкращі для їхніх випадків варіанти. <...> Крім того, всі документи треба було підготувати. І була ще одна проблема: деякі українські лікарі дуже не хотіли віддавати пацієнтів. Вони говорили, що пацієнта не можна перевозити, що це небезпечно, що він помре в дорозі. Я думаю, іноді побоювалися, що хтось їх засудить, чи правильно вони лікували цих пацієнтів, і взагалі – чи лікували?.. Ця інформація прийшла до нас від родичів, тому що і вони до нас безпосередньо зверталися. Хотіли, щоб їхній родич поїхав за кордон лікуватися,

тому що знали, що там краща ситуація в лікарнях, більше надії на одужання. <...> Пам'ятаю, ми вранці готували пацієнта до перевезення в аеропорт, а йому зробили операцію, щоб він не виїхав. Ми його все ж вивезли через тиждень третім літаком, в цьому була необхідність. <...> Нам повинні були надати супроводжуючі медичні документи, але ми дуже мало їх привезли із собою. І поштою ми ніякі документи не отримали, це я пам'ятаю дуже добре.

А які у вас були критерії відбору тих, кого потрібно взяти? Адже постраждалих було багато?

По-перше, людина мала бути в змозі без ускладнень перенести переліт. Є поранення, при яких не можна перевозити літаком. Змінюється тиск повітря, для деяких це дуже небезпечно. По-друге, щоб це було поранення, при якому необхідне екстрене і короткострокове втручання. І щоб потім можна було цю людину транспортувати для подальшої реабілітації назад в Україну. Я думаю, це головні критерії.

Було відомо, де прийматимуть у Чехії постраждалих? Це були госпіталі або цивільні лікарні? Пацієнтів приймали один госпіталь і дві цивільні лікарні, там все було підготовлено. Всі були в Празі, все було близько. У нас дуже сильна українська діаспора, і коли ми прилетіли з пацієнтами, їх чекали як героїв Майдану. Наше завдання було привезти їх в Києві до аеропорту, а все

Чеський україніст Рене Кочік, медик Патрік Цморей та українська богемістка, біолог Олена Крушинська у поліклініці на Трьохсвятительській, 27 лютого 2014 року.

інше взяли на себе Міністерство закордонних справ і Міністерство оборони, які забезпечили транспорт.

То є ви їх далі не супроводжували?

Я супроводжував, бо я хотів додому, я з ними летів.

А були супроводжуючі українські або чеські лікарі?

Один український лікар і чеські військові лікарі. Друга і третя наші відправки – це був військовий транспорт і фахівці з необхідним досвідом на борту. Потім поранених прийняли чеські лікарні. І там теж українці все нам приготували, коли ми прилетіли до Праги, нас чекало 37 машин. Кожного чекала машина в аеропорту. Привезли в лікарні – в лікарнях працює багато українських медиків – лікарів серед них мало, але середнього персоналу – багато. І мені потім телефонували співробітники організації «Харита» в Празі, яка допомагала пораненим, і розповідали, що на другий-третій день цим пораненим передавали банани, мандарини і десятикілограмові пакети з подарунками. Вони були на закритому режимі, до них в палату ніхто не міг увійти, але через цей український персонал можна було все передати.

А цей закритий режим був в самих лікарнях і госпіталях, або це було особлива умова безпеки?

Я не можу відповісти, тому що я там не був. Це була робота «Харити» (Прага) і Міністерства внутрішніх справ.

А як йшла справа з оплатою? Це все було...

Безкоштовно... Уряд виділив гроші на цю допомогу, близько 50-60 мільйонів крон. Уряд все забезпечив.

І після першої відправки ті співробітники вашої організації, які залишилися в Києві, займалися формуванням наступної групи поранених?

Одна дівчина з нашої групи залишилася в Києві, і з волонтерами сформувала групу пацієнтів на третій літак, який через тиждень полетів до Праги. Це було в лютому, а в квітні-травні ми повернулися до Києва і почали допомагати Артему і його організації створювати базу даних поранених, щоб надати їм більш ефективну допомогу. У нас в цьому є великий досвід, тому що ми самі займаємося наданням гуманітарної допомоги.

У нас досвід роботи з великими гуманітарними катастрофами, ми працюємо з тисячами і десятками тисяч клієнтів, коли потрібно дуже швидко надати ефективну допомогу і вирішити, кому допомога потрібна, а кому можна відмовити. Тому що кошти обмежені, і треба їх ефективно використовувати. Наші фахівці приїхали до Києва 1 травня, і почали роботу з Артемом та його людьми і з іншими ініціативними групами з Майдану. І, якщо моя інформація вірна, у Артема ця система працює. Це допомогло хлопцям працювати швидко, тому що якщо допомога людині, яка потребує її, приходить через півроку, то це вже не актуально. В цьому була наша мотивація. <...>

Серед тих, хто лікувався в Чехії, чи

були такі, хто потім повертався туди на реабілітацію або на повторне лікування?

Після екстреної допомоги вони поверталися додому, на реабілітацію.

Було б цікаво дізнатися про волонтерів, які супроводжували поранених, координували їх відправку.

Один з них – це український лікар, Северин Романів, який приїхав трохи пізніше, але теж брав участь у цій роботі, він був у лікарнях. Я координував логістику, був керівником цього напрямку.

На початку нашої розмови прозвучало, що в Чехії сильна пропутінська агітація. Яка була реакція чеського суспільства на приліт постраждалих?

У Чехії суспільство розділене, не скажу, що на дві половини, але на дві частини. Одна частина вірить путінській пропаганді, яка є дуже сильною і, треба сказати, вона професійно зроблена. Вона діє не тільки в інтернеті, але, по-моєму, і на журналістів, і на деяких політиків, таких, як наш президент. І друга частина суспільства, яка більше дивиться на все по-своєму, – вона вітала цю допомогу, і, взагалі, ситуацію в Україні, вона цю революцію сприйняла. Але я не знаю, більша ця частина або менша. Я часто – і коли був на Майдані, і коли повернувся – чув, наприклад, від моїх друзів, які вірять російській пропаганді: «Розкажи, як там насправді». <...> Ще один веселий момент – у багатьох згоріли документи на Майдані. Коли прилетів літак, в ньому були наші по-

лицейські, разом зі співробітниками Міністерства внутрішніх справ. Щоб перевіряти, щоб жоден терорист не пройшов і так далі. Але в цій ситуації неможливо було з'ясувати, хто є хто, тому що у деяких поранених просто не було документів. Ці співробітники до багатьох із нас підходили і питали: «А ви знаєте цих людей? А хто це? Чи є у вас інформація?» Я кажу: «Ніякої інформації у мене немає. Це просто поранені, яким потрібно допомогти». <...> І потім, через два чи три тижні, один поранений, у якого було легке або середнє поранення, з Праги виїхав до Португалії. Мені подзвонили з Міністерства внутрішніх справ і кажуть: «Пане Докоупіл, один ваш поранений поїхав до Португалії на роботу». Я кажу: «Це дуже добре – значить, він здоровий, він вже в порядку». Вони його прогавили просто. <...> Тобто, в принципі, всі знали, що якби все робилося офіційним, стандартним шляхом, то прийняти постраждалих на лікування було б неможливо. Але було розпорядження уряду зробити це. Тому чиновники з консульства, з Міністерства внутрішніх справ все робили так, щоб допомогти людям. Всі розуміли, що пріоритет – рятувати здоров'я або життя цим

людям. Вони перевірили всіх і все за шалено короткий час, за тими даними, які у них були. <...> Були цікаві історії. Коли ми чекали літака в останню ніч перед відправкою, вже все було готовим, Артем пообіцяв, що коли прийдуть за нашими пораненими, то вони дадуть транспорт, щоб доставити їх до аеропорту. Це теж було складно – 23 постраждалих транспортувати одночасно в аеропорт, деякі були з Чернігова, з інших місць. <...> І ось, ми сиділи вночі десь в ресторані, тільки тоді прийшла інформація, що це буде військовий транспортний літак, і що мені як керівнику місії не можна летіти з ними. Я цивільна особа. Тоді через журналістів ми спочатку зв'язалися з нашим послом. Він зв'язався з Міністерством оборони – потрібно, щоб керівник місії летів, без нього нічого не буде, ніхто не полетить. Потім ми дізналися номер телефону міністра оборони і подзвонили йому, а це було об 11 годині ночі, і він був в театрі. Але ми додзвонилися до його заступника, пояснили ситуацію, і він сказав: «Так, так, так, я спробую». О першій годині ночі я піднімаю трубку, дзвонить якийсь генерал з Чехії і каже: «Пане Докоупіл?» Я кажу: «Так». – «Пан міністр погодив ваш переліт із пораненими». Важко

увести таку історію в звичайному житті. Я цивільна людина, мені не можна було летіти без дозволу. І це просто такий випадок, який показує, як можна було швидко працювати.

...
Мене звали Іво Докоупіл, я працюю координатором різних проектів в організації «Людина в скруті». Я працюю в Україні з 2008 року, координую проект поновлення маркування пішохідних маршрутів в горах. Три роки ми маркували маршрути в Криму, тому, якщо українська армія захоче назад взяти Крим, то у нас є найкращі карти. Тоді я знайшов друзів в Україні, з цього все почалося. Після подій на Майдані я ще працював в Слов'янську, де наша організація відкрила місію гуманітарної допомоги. І в минулому році керував кількома транспортами: ми привезли 350 тонн продуктів і різних речей. Так що робимо, що можливо, щоб допомогти українцям.

Майдан. Свідчення. Допомога постраждалим. Міжнародна солідарність / За ред.: Л. Фінберга, І. Берлянд, О. Андреевої. Авт. кол.: О. Андреева, І. Берлянд, Т. Хорунжа, Л. Фінберг (керівник). – Київ: Дух і Літера, 2018. – 816 с. – с. 682-687.

Патрік Цмолей, Олена Крушинська та Іво Докоупіл готуються приймати постраждалих на Майдані. Майже чотири десятки з них лікувалися у Празі.

Про абрикоси з Донбасу

Любов Якимчук навчилася маніпулювати людьми

ТЕКСТ: Алекс ШВАМБЕРК, Галина БУГАЙ

Письменниця, поетеса, прозаїк, сценарист Любов Якимчук народилася 19 листопада 1985 року на Луганщині, навчалася у ліцеї при ЛНУ ім. Т. Шевченка та на факультеті української філології цього ж університету. Закінчила магістратуру з теорії, історії літератури і компаративістики Національного університету «Києво-Могилянська академія». Належала до луганського Літературного угруповання «СТАН». Авторка поетичних книжок «, як МОДА» (2009), «Абрикоси Донбасу» (2015). Співаторка музично-поетичного альбому «Абрикоси Донбасу». Поезії Якимчук перекладені більше, як на півтора десятки мов – англійською, шведською, німецькою, французькою, польською, російською, чеською, словацькою, словенською, білоруською, литовською, болгарською, румунською, вірменською та на іврит. Стипендіатка програми Міністра культури і національної спадщини Республіки Польща «Gaude Polonia» (2010). Ініціаторка проекту «Рік Семенка» (2012), кураторка літературної програми культурного форуму «ДонКульт» (2015, Львів). Презентувала свої вірші в Колумбійському університеті в Нью-Йорку, в Інституті Кеннана в Вашингтоні, в Гарвардському університеті в Кембріджі, у книгарнях Філадельфії, у Пенсильванському університеті, а також у Торонтському університеті, в Альбертському університеті та університеті Мак'Юена в Едмонтоні та в «Осередку» в Вінніпеґу. Два роки працювала ведучою на Українському радіо, пише статті і колонки для газети «День», інтернет-видання «Українська правда». Книга «Абрикоси Донбасу» вийшла у «Видавництві Старого Лева» влітку 2015 року і потрапила до рейтингу «10 найкращих українських книг про АТО» за версією українського «Forbes».

Поетеса Любов Якимчук (1985) брала участь у міжнародній конференції українців у Празі й презентувала тут вірші зі своєї збірки «Абрикоси Донбасу», нагородженої кількома престижними преміями. Збірка відображає війну на сході України, адже вона її торкається особисто – Любов родом із Луганської області, міста Первомайськ.

Як ви пережили початок війни?

Коли почалася війна, я негайно поїхала до Луганська. Хотіла зрозуміти, що відбувається. І я бачила, як там люди критикують російську політику щодо Криму. У маршрутці, яка їхала зі Стаханова до Первомайська, казали: «Чому Путін втручається у наші внутрішні справи?» А те, що кажуть у маршрутках, має перевагу, це – погляди, за які ніхто не дорікатиме. Я зустрілася з різними людьми, друзями, які раніше їздили в Луганськ на мітинги підтримки Майдану, де одному моєму другові вибили всі передні зуби. Тепер вони зустрічалися лише таємно. Я також зустрілася з одним сепаратистом, який провів ніч біля вже зайнятого приміщення СБУ. Він був там разом із іншими автоматниками, я все ще весело розмовляла з ними. Спочатку це було дуже дивно, наче сон, а потім це вже було просто жахливо, тому що хтось на дорозі відкрив вогонь по автомобілю якоїсь сім'ї, бо у них український прапор був на склі. Я приїхала на схід зі своєю трирічною дитиною, а повернулися ми раніше, ніж хотіли. Але там залишилася решта моєї родини: батьки, бабуся, сестра. Вони змогли виїхати звідти лише у лютому 2015 року.

Ви з родиною могли постійно спілкуватися весь цей час?

Влітку 2014 року бувало іноді, що я не знала про них нічого протягом трьох днів. Мама і сестра проводили багато часу в підвалі і спали в бурті, де зберігалася картопля. Там були матраци та ковдри. Я пам'ятаю, якось додзвонилася татові, він саме був біля криниці, сидів, палив цигарку і казав мені: «Чуєш

отой звук?» «Так, чую». «Ну, це наді мною пролетіли міни». Я перелякалася не на жарт, він не ховався взагалі. Він рідко ходив до підвалу, передусім крутився навколо будинку або був на вулиці. Бабуся вдома закривалася у коморі без вікон. Це було досить небезпечно, але вона з хворими ногами не могла спуститися до погребу. Через місяць після того, як вона поїхала, у її будинок влучила граната. Первомайськ лежить на захід від Луганська, через нього проходить фронт. За сто метрів від нашого будинку – межа окупованої території. Там стріляють весь час.

Чому ваша сім'я так довго залишалася на сході?

Було дуже важко переконати їх виїхати. Я пробувала виманювати навіть різними трюками. У мене був знайомий солдат, який заздалегідь повідомив мені про атаку, а ця інформація передала батькам. Сказала, що солдати планують абсолютно все зрівняти із землею, тож хай вони негайно спакують речі. Вони злякалися, але все одно не виїхали одразу. Потім пробіралися дорогою, яка вже прострілювалася. Це був останній день, коли ще можна було виїхати, інакше згодом їм потрібна вже б була спеціальна перепустка, на яку довелося б довго чекати. Вони приїхали до мене, але через десять днів вже збиралися повертатися. Я вмовляла їх, сварилася з ними – але це було марно. Тато в основному дуже нервував і казав, що повертається, що йому не потрібно переховуватися. Родичі моїх друзів повернулися майже всі, і тепер живуть на обстрілюваних територіях в хапливих умовах. У такому віці людям складно десь знову пускати корені. Зрештою, мені допомогло знайомство із тим самим воїном. Батьки його послухали, що дуже нерозумно зараз повертатися до Луганська. Але мені було ясно, що я повинна їх чимось зайняти – тож я їм знайшла будиночок у одному селі...

Їм вдалося знову закоренитися?

Я багато разів розповідала їм про поета Михайля Семенка, українського футуриста, творчість і життя якого мені дуже подобається. Вони знали, що він народився в селі Кибинці неподалік Миргороду. Сказала їм, що поїдемо туди і подивимося там на якийсь будиночок. Спочатку поїхала сама туди і познайомилася із місцевим головою сільради. Наступного разу взяла із собою батьків, він нас зустрів і возив селом, показував будинки, які продавалися. Їм одразу сподобався один неподалік озера, і ми купили його. Потім я організувала у тому селі фестиваль, присвячений Семенкові, батьки допомагали мені у цьому. Завдяки цьому вони знайшли собі у тому селі друзів. Це трохи схоже на літературний проект, здійснений у реальному житті.

Переселенцям у віці ваших батьків дуже важко знайти роботу...

Батьки не працюють, живуть за рахунок пенсії. Раніше вони отримали ще одну допомогу для переміщених пенсіонерів, але цього літа її відібрали, бо місто, у якому ми жили, не перебуває у списку окупованих. Тобто Первомайськ – зайнятий і перебуває у цьому списку, але наше передмістя під час війни перестало бути його частиною. Батьки через це судяться з державою, їхній адвокат з організації «Донбас SOS» має багато офіційних документів, все можливо довести, але як то все завершиться, важко сказати.

Що вам вся ця ситуація із батьками дала?

По-перше, я навчилася дуже добре маніпулювати, передусім зі своїми близькими. Сьогодні я вже змогла б змусити їх зробити те, що хочу я. Друга важлива річ – можу набагато краще працювати зі своїми емоціями, належно оцінювати нормальні життєві речі. Я відвідувала також навіть психотерапію. Кожного разу, коли чула слово «Донбас», втрачала свідомість. Оцю розмову, яку я веду з вами зараз, ще нещодавно вести і не могла б. Я також зрозуміла, що хоча література і є переважно естетичною справою, вона також може бути засобом розмови про серйозніша питання: про війну, окупацію, політику.

Ви готуєте зараз якусь нову збірку?

Я пишу нову книгу, але вона не про війну – вона про кохання. Про війни вже написано багато, у таких романах часто героями є ті, хто помирає. Це мені здається ненормальним. Я розмовляла про це з одним військовим психологом, який готує добровольців, які збираються їхати на фронт. Він казав мені, що більшість людей їдуть на війну померти. Їхньою основною мотивацією є не перемога чи завдання поразки ворогові – вони хочуть померти за Україну, щоб стати героями. Реклама набору у добровольчі батальйони у Києві закликає: «Приєднайся до багатьох героїв!» Що у нашій культурі означає: «Приєднайся до багатьох мертвих!» Література мала б повстати проти цього і показувати героями головним чином тих, хто вижив, хто вийшов живим із оточеного аеропорту Донецька, а не тих, хто загинув там... Тому моя наступна книга буде позитивною. Війна там буде, але тільки на задньому плані. Це буде любовна історія.

Часто кажуть, Україн є дві, а та східна частина – ближча до Росії...

Україна є лише одна. Коли я почала ходити до школи, Україна була на картах як єдина, з Донбасом і Кримом. І це початкове відчуття у мене є дотепер. Україна як єдина країна, де люди мають багато спільного. Я не бачу причин для двох вигаданих Україн, це такий самий нонсенс, як і «інакшість Донбасу» і необхідність створення якихось окремих республік в окупованих районах. І я кажу це як людина, яка народилася на Сході і прожила там більшу частину свого життя. Дуже часто люди запитують мене, чи на Донбасі говорять російською. Українські лінгвісти, фахівці в діалектах, називають тамтешню говірку південно-східним діалектом української мови. Фонетично і граматично це – українська. Звичайно, існує багато російських лексичних елементів, але на всіх інших рівнях це – українська мова, у ній багато українізмів, які у російській мові залишаються незрозумілими.

Але деякі радикальні націоналісти із Західної України кажуть, що тільки у них є та справжня Україна.

Так, я зустрічалася із такою екзальтацією, особливо в Галичині, у Львівській та Івано-Франківській областях. Нещодавно у Львові я взяла участь в літературному вечорі, і одна місцева пані встала і почала розповідати, що галицьку культуру необхідно поширити по всій Україні вже тільки тому, що вони принаймні зберегли свою віру, в той час як на Донбасі не мають...

Що спонукало вас написати збірку «Абрикоси Донбасу»?

Донбас дотепер ще не був особливо описаний у поезії, ми знаходимо його лише у віршах двадцятих і початку тридцятих років, і були це передусім робітничо-будівничі вірші про шахтарів і металургів. Я хотіла це змінити, визначити літературні кордони України на сході. На Донбасі – багато абрикосових садів. Дітьми ми ходили продавати абрикоси до московських поїздів. І так я написала перший вірш:

«Там, де не ростуть абрикоси, починається Росія». За допомогою цих абрикосових дерев я визначила кордон України та Росії.

Švamberk Alex, Buhay Halyna. O meruňkách z Donbasu. Ljubov Jakymčukovou válka naučila manipulovat s lidmi // Právo, Příloha – Salon. – 15. 2. 2018. – str. 04.

Уривки з «Абрикосів Донбасу» можна почитати у літературних «Порогах», № 8 за 2015 рік, стор. 4-7

«Заморозка» Донбасу

«Джавеліни» й «Північний потік – 2»
або Навіщо Волкер приїхав в Україну?

ТЕКСТ: Андрій КОВАЛЕНКО

Курт Волкер серед українських бійців. Фото informal

Черговий візит спецпредставника США Курта Волкера в Україну пролив світло на подальшу політику Києва та Вашингтона щодо Донбасу та Росії.

Курт Волкер, який вже пізніше їздить до України та за цей час провів чотири зустрічі з представником Путіна Владиславом Сурковим, вкотре завітав на Донбас та до Києва. Говорив американець традиційно про миротворчу місію на Донбасі, на яку мають погодитися росіяни. Про нормандський формат, участь США у якому нічого не змінить, бо Штати і так на зв'язку з усіма учасниками. Вже на Донбасі Волкер підкреслив, що російськомовне населення регіону хоче бути в Україні, а також дав зрозуміти, що Росія не хоче, щоб міжнародні спостерігачі бачили, що там відбувається. У Києві спецпредставник США зустрівся з нардепами, родинами політ'язнів, спікером Андрієм Парубієм. Як розповіла Ірина Герашенко, зустріч з Волкером супроводжувалася обговоренням різноманітних питань, від підготовки

самміту Україна-НАТО і допомоги США у питаннях безпеки, до надання зброї. Після цього Волкер відправився до Порошенка, з яким «обговорили ситуацію на Донбасі та наголосили на важливості розгортання миротворчої місії ООН на його окупованій частині. Порошенко і Волкер також наголосили на необхідності негайного звільнення українських заручників. Крім того, велика увага була приділена співпраці в сфері безпеки і оборони між Україною та США, зміцненню партнерства України з НАТО і питання енергетичної безпеки з урахуванням ризиків, які несе «Північний потік-2». Сторони також обговорили прогрес і підтримку України на шляху реформ, зокрема у сфері боротьби з корупцією».

Втім, нічого нового в цих заявах немає.

Київ-Волкер-Москва

Візит спецпредставника США співпав із відставкою помічника Путіна Владислава Суркова – куратора Донбасу та «архітектора» кримської анексії. Про це трубили всі російські ЗМІ. Наразі не зовсім зрозуміло, ким

Путін замінить Суркова, але просяться дві кандидатури: віце-прем'єр з питань промисловості та енергетики Дмитро Козак та представник Путіна в Приволзькому федеральному окрузі Михайло Бабич. У Козака із Сурковим був конфлікт за сфери впливу в «ЛДНР». Козак так само стояв за операцією росіян в Криму та на Донбасі. Якщо говорити про Бабича, то він – виходець із силовиків, його просувають як людину, яка може вирішити питання військовим шляхом. Хоча кандидатура Козака є більш доречною для Донбасу зі сторони росіян, згадати хоча б його план по Молдові щодо вирішення придністровського конфлікту шляхом перетворення Молдови в федерацію під контролем Росії. Щось схоже Росія хоче зробити з Україною, яку «не відпустить». Сурков, швидше за все, надій не виправдав. Він провалив «русскую весну» і зайшов у глухий кут у переговорах із США.

Зі сторони Києва від Волкера очікують традиційно незмінного курсу із підтримки України. Мова як про зброю, так і про гроші. Про додаткові «Джавеліни» Волкер і справді сказав. Україна їх отримає, якщо посилють боротьбу з корупцією, а саме – ухвалить закон про антикорупційний суд. Одна партія на суму \$47 млн вже була доставлена. Крім цього, Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) планує надати Україні \$125 млн для Донбасу і навколишніх територій. Для Києва Волкер дуже важливий ще й тому, що він має близькі стосунки з теперішнім Державним Секретарем США Майком Помпео, користується повагою в адміністрації і його повноваження спецпредставника були продовжені. Якщо простіше – Волкер має виходи на всіх головних людей у США. Діалог із ним в певній мірі для Банкової практично рівнозначний розмові з Трампом.

От тільки і Волкер захищає інтереси США і нагадує Києву про взяті на себе обов'язки щодо реформ. Якщо з ними будуть проблеми – підтримка Вашингтона під загрозою.

Що змінить візит Волкера

Переговори США з Росією у форматі Волкер-Сурков були поставлені на паузу. В цілому, чотири зустрічі не дали жодних результатів у питанні миротворчої місії. Позиція США та Києва проста: миротворці мають працювати на всьому Донбасі включно із українсько-російським кордоном. Серед них не буде представників країн-членів НАТО. Припинення вогню, звільнення полонених і вибори – це складові мінського процесу. Росія ж наполягає на тому, щоб миротворці не виходили на українсько-російський кордон, а стояли лише на лінії розмежування, ну і ще захищали представників ОБСЄ. Такі розбіжності не залишають шансів цим переговорам. Волкер вкотре нагадав, що Росія має погодитися на місію. А якщо цього не буде – є інструменти посилення санкцій проти неї. Американці це вдало роблять. Трамп нещодавно наказав готувати санкції через порушення договору про ліквідацію ракет середньої і малої дальності. Також Волкер натякнув, що Україна отримає нову летальну зброю, якщо не зможе себе захистити і Росія не відступатиме в агресивній політиці. Мовляв, захочуть піти далі і захопити нові території – українцям дадуть зброю. Але найбільш цікаві слова були сказані американським спецпредставником щодо здатності нашої країни повернути анексовані території. «Звичайно, українці не зможуть повернути території, вже захоплені Росією. Росія занадто сильна. Але ціна подальшого наступу для Росії вже виросла, і буде рости ще більше». Це багато говорить про політику як Києва так і Вашингтона щодо Донбасу. По-перше, Україна та США розраховують на подальший санкційний тиск на Росію і мирне повернення Донбасу шляхом миротворчої місії. Поряд з цим Україна має реформувати військо та покращувати державну ситуацію.

По-друге, ведуться переговори з Москвою будуть виключно про шляхи деокупації території. Зрозуміло, що Росії це невигідно і вона не змінюватиме власну політику до тих пір, поки економічно зможе тримати курс. Про Крим взагалі мова не йде зараз. А це означає, що конфлікт на Донбасі заморожується. Не так, як у Придністров'ї, поки що. В Україні і надалі стрілятимуть, щоправда, бої триватимуть локальні, як останні кілька років.

Чекають на вибори

До президентських виборів 2019 «розрулити» ситуацію на Донбасі неможливо по термінах, навіть якщо б Росія погодилася на миротворців. Контингент потрібно сформувати

і профінансувати, а це щонайменше 20 тисяч людей. До того ж, потрібно продумати організацію місцевих виборів. Набагато розумніше займатися цим вже після 2019-го року, коли відбудуться президентські та парламентські вибори в Україні. До цього часу Донбас буде законсервованим. Це влаштовує Вашингтон, бо дає змогу продовжувати санкційний тиск на Росію, і Київ, де влада зараз в першу чергу дивиться у виборчі перегони-2019. В певній мірі, це влаштовує і Москву, яка продовжує займати Донбас, зберігаючи важіль впливу на Україну, а також вікно для переговорів з США. Не кажучи вже про окремі контрабандні та інші схеми, які дозволяють наживатися близьким до Путіна людям. Поряд із цим це дає час Москві на зміну кандидатур, відповідальних за Донбас і стратегії захисту власних інтересів щодо повернення України у власну орбіту. Зрозуміло, що навіть у випадку заміни Суркова на умовного Козака і його переговори з Волкером – ситуація навряд чи зміниться. Оскільки курс Росії залежить від волі Путіна. І може змінитися тільки тоді, коли система дасть тріщину.

Так чи інакше, Москва очікує на президентські та парламентські вибори в Україні не менше за нас, наших європейських партнерів та США. Ці вибори стануть шансом для Кремля покращити власні позиції, залежно від того, на кого вони ставлять. Для Заходу вони є важливими в якості збереження власного впливу. І вже після них нинішня влада, якщо вона збереже позиції, або ж наступна продовжить вирішувати долю Донбасу і, можливо, Криму. В будь-якому разі, спроби Москви повернути Україну не припиняться. Від України та Заходу залежить, наскільки вдало віддалятиметься Київ від Кремля і чи зможе він повернути території.

Травневе загострення

Російсько-окупаційні війська останнім часом десятки разів на день порушують режим припинення вогню, застосовуючи артилерію й міномети, у тому числі й сумнозвісні системи «Град». Обстріли ведуться у напрямку населених пунктів Новотроїцьке, Кримське, Новозванівка, Золоте, Троїцьке на Луганщині, Зайцеве, Залізне, Авдіївка, Новотроїцьке на Донеччині. Противник застосовує важке озброєння в районі Донецької фільтрувальної станції, через що вона часто виходить з ладу і не може постачати воду жителям як окупованих, так і підконтрольних Києву територій. 17-19 травня її зупинили через загрозу витоку хлору. На маріупольському напрямку активні бойові дії тривають

в районах населених пунктів Харчовик, Талаківка та Широкине. Росіяни в ультимативній формі заблокували доступ рибалкам до значної частини акваторії Азовського моря. Щодня серед українських бійців та цивільних осіб – втрати, є поранені і, на жаль, загиблі. В Троїцькому від обстрілів НЗФ загинув батько та його 13-річний син. Щомісяця Україна назавжди втрачає на Донбасі біля двох десятків захисників, ще біля трьох десятків зазнають різноманітних травм. Однак армія не вагається давати відсіч окупантам і знищувати їх. Біля Докучаєвська військо просунулося на 2,5 км вперед і взяло під контроль селище Південне біля Горлівки. Просто перед російськими телекамерами був ліквідований, зокрема, командир так званої «інтернаціональної бригади днр п'ятнашка» Олег Мамієв на прізвисько «Мамай».

Через значне загострення ситуації 17 травня до зони ООС виїхав заступник голови місії ОБСЄ Олександр Хуг, де зустрівся із командувачем, генерал-лейтенантом Сергієм Наєвим. На думку політичного експерта Петра Олещука, причинами такої нервової поведінки проросійських бойовиків можуть бути, зокрема, надані США Україні протитанкові комплекси «Джавелін». США підкреслювали, що головна мета цього – не військові операції, а стримування Росії від спроб подальшої ескалації. Можливо, посилюючи обстріли, Кремль хоче показати, що ніякі «Джавеліни» їх не стримують, вважає Олещук.

Не варто розраховувати на посилення тиску на Росію з боку Заходу в зв'язку з обстрілами мирних громадян. Захід, зазначає Олещук, останнім часом не змінює своєї позиції. Формально Захід не визнає «народних республік» та Крим російським, постійно засуджує агресію Росії, продовжує санкції, але про нові санкції ніхто вже не говорить. А в контексті візиту Ангели Меркель до Росії і згоди Німеччини на будівництво газопроводу «Північний потік-2» для поставок російського газу в Європу можна говорити про певну лібералізацію відносин ЄС і РФ.

депо

Більшість валіз поки не пакує

Соціологи з'ясували, скільки українців збирають валізи для виїзду за кордон. Із 7% українців, які планують на тривалий час поїхати за кордон, дві третини вже робили конкретні кроки для цього. У квітні 2018 року більшість українців (86%) не збиралися виїжджати за кордон в найближчі шість місяців з метою тривалого перебування, засвідчили дані опитування Київського міжнародного інституту соціології. Лише 7% респондентів відповіли, що збираються виїхати, а 6% вагаються із відповіддю. Втім, тільки 62% респондентів, що

планують виїзд за кордон, робили конкретні кроки для цього. Як нагадав директор КМІС Володимир Паніотто, у грудні 2017 року інститут вже проводив дослідження щодо міграції. Дане дослідження дещо уточнює ситуацію, але цифри в цілому співпадають. Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) провів опитування з 3 по 20 квітня 2018 року серед 4005 респондентів по всій Україні, окрім окупованих територій. Статистична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

ДТ

Каратимуть непорядних посередників

Верховна Рада має намір штрафувати недобросовісних посередників із працевлаштування за кордоном. Зміни пропонується внести до Кодексу про адміністративні правопорушення. За невиконання вимог Мінсоцполітики щодо усунення порушень законодавства в сфері ведення господарської діяльності із працевлаштування за кордоном накладатиметься штраф у розмірі 1,7-3,4 тисячі гривень (100-200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

У разі появи інформації про торгівлю людьми можуть проводитися позапланові заходи держконтролю суб'єктів господарювання, які займаються посередництвом із працевлаштування за кордоном. Також

Рада має намір передбачити, що до послуг з посередництва за кордоном будуть відноситися інформаційно-консультаційні послуги. Зазначається, що посередник не може брати із клієнта плату за послугу, поки той не отримає завірений іноземним роботодавцем екземпляр трудового договору. У законопроекті, який пройшов першим читанням, прописані обов'язки посередника: надавати достовірну інформацію про умови проживання, медичного обслуговування й соціальних гарантій за кордоном; співпрацювати з Мінсоцполітики; подавати в Міністерство інформацію про кількість працевлаштованих за кордоном осіб і про їхніх роботодавців.

24 канал

громадське

Стрічка про Донбас у Каннах

Стрічка українського режисера Сергія Лозниці «Донбас» отримала приз за кращу режисуру конкурсної програми «Особливий погляд» на 71-му Канському кінофестивалі. Про це повідомив продюсер стрічки Денис Іванов. «Особливий погляд» є другою за значимістю після основного конкурсу програмою Канського фестивалю. Сценарій фільму заснований на документальних матеріалах. Лозниця розповідає про події, що відбувалися на сході України. У центрі уваги – люди, вимушені пристосовуватися до життя в умовах, коли розпадаються інститути влади, сімейні та професійні зв'язки. «Донбас» – антивоєнна стрічка, герої якої – жертви обставин. «Де межа між

фактом та вимислом? Чи можливо зберегти здоровий глузд і людську гідність у таких умовах?» – тема фільму. Зйомки проходили взимку у Кривому Розі. «Я щасливий, що зможу поділитися фільмом з найвимогливішою, досвідченою та чутливою публікою – журі та глядачами Канського фестивалю. Для мене дуже важливо звернути увагу творців та політиків на проблему Донбасу. Наскільки я можу судити, це головна проблема нашого часу. Мова йде не про один регіон, країну або політичну систему, а про людство і цивілізацію в цілому. Про кожного з нас – сьогодні», – сказав Сергій Лозниця. «Донбас» створювався в копродукції Німеччини, України, Нідерландів, Франції та Румунії. Українським копродуксером виступив Денис Іванов та кінокомпанія «Артхаус Трафік». Стрічка стала одним із переможців 8-го конкурсного відбору

Державного агентства України з питань кіно. Вихід фільму в український прокат запланований на 2018 рік. Сергій Лозниця є одним із найвідоміших у світі українських режисерів ігрового та документального кіно. Його фільм «Щастя моє» (2010) став першою українською стрічкою часів незалежності, яка брала участь в офіційному конкурсі Канського фестивалю. Також в офіційній програмі Канна відбулися прем'єри інших картин Лозниці, створених за участі України – «Майдан» (2014) та «Лагідна» (2017). Документальну картину Сергія Лозниці «Аустерліц» було номіновано на премію Європейської кіноакадемії за найкращий документальний фільм-2017. Президент Петро Порошенко назвав фільм «важливою перемогою українського кінематографу».

громадське

Вимагали свободу політв'язням

У Києві на Майдані Незалежності понад 250 осіб взяли участь у марші «Свободу захисникам України». Учасники акції закликають змусити Російську Федерацію звільнити українських військовополонених і політв'язнів, а також дотримуватися міжнародних норм щодо полонених. Учасники тримають портрети родичів і плакати з написами Freedom Sentsov, «Свободу політв'язням Мордора» тощо. Активісти пішли до посольств Німеччини, Франції та офісу Червоного хреста, щоб звернутися до політичного керівництва

країн. У марші взяли близько 30 родичів військовополонених, які перебувають в Росії та окупованих нею територіях. Питання звільнення українських політв'язнів обговорять на засіданні Комітету міністрів Ради Європи в Данії. Приводом послужило оголошення політв'язнем Олегом Сенцовим безстрокового голодування, який вимагає відпустити всіх українських політв'язнів. На сьогодні Міністерство закордонних справ України вимагає звільнити 64 заручників, яких утримують на території Росії та анексованого Криму. «Щонайменше 24 українці є політичними в'язнями в Росії, понад 40 – в окупованому Криму. Вкотре вимагаємо від РФ звільнити бранців», – зазначила речниця МЗС Мар'яна Беца. 17 травня представниця України у тристоронній контактній групі Ірина Геращенко за підсумками засідання групи у Мінську заявила, що у питаннях звільнення заручників і пошуку зниклих безвісти на Донбасі немає прогресу:

бойовики вимагають обміну заручників у форматі 80 на 15. На початку квітня Геращенко повідомила, що Київ готовий передати Москві 23 росіян, які відбувають покарання в українських в'язницях, в обмін на українських заручників. 15 травня після обшуків у офісах російського агентства «PIA Новості Україна» був заарештований його керівник Кірілл Вишинський, якого підозрюють у державній зраді. 8 березня з арсеналом зброї на лінії зіткнення затримали «генерала» Володимира Рубана, який займався нібито обміном заручників. Його заарештували за підозрою у плануванні терористичного акту із тисячами жертв у Києві. Саме цих двох осіб росіяни сподіваються обміняти на українських заручників Романа Суценка та Олега Сенцова.

новинарня

Міст військового призначення

Карикатура Сергія Йолкіна, Радіо «Свобода».

Лідер кримських татар Мустафа Джемелєв впевнений, що Росія побудувала міст через Керченську переправу в анексованому Криму, у першу чергу, з військових міркувань. Про це він повідомив Громадському в університеті Торонто на заході, присвяченому ситуації з репресіями проти кримських татар і порушенням прав людини в анексованому Криму. «Це чисто таке пропагандистське значення. Ну ось в Чечні практично знищили половину нації. Але побудували розкішні величезні мечеті, щоб показати, яка вона Росія, що вона прогресує. Те ж саме зараз робиться в Криму».

На його думку, будівництво Керченського моста відбулось, насамперед, для забезпечення військових цілей. «Крим перенасичений військовою технікою й перетворився на військовий плацдарм», – каже Мустафа Джемелєв. Лідер кримських татар додав, що Керченський міст «себе ніколи не окупить». «Але ми маємо справу з країною, яка для пропаганди робитиме все, чого б це не вартувало. Той же приклад, як це було в Радянському Союзі: вони будуть жити в злиднях, у безправ'ї, але для світу треба показати, як у них добре», – додав він. 15 травня президент Росії Володимир

Путін прибув в анексований Крим і відкрив рух по автодорожній частині незаконно зведеного Керченського моста. Проїхав помпезно за кермом «Камазу», але відкрив лише поки для легкових автомобілів та громадського транспорту. Керченський міст, який Росія почала будувати у Криму після анексії півострова, має з'єднати анексований Крим з російським Краснодарським краєм. Його довжина становить 19 кілометрів. Росія витратила на нього 4 мільярди доларів, ще понад 3 мільярди має витратити на добудову залізничного переходу, під'їзних шляхів та автостраду до Севастополя. Таким чином він стане одним із найдорожчих у світі. Екосистемі Чорного та Азовського морів нанесено величезної шкоди. Збитки відчувають порти у Бердянську та Маріуполі, оскільки мають обмеження на захід торгових суден. Сенс побудови моста – сумнівний. Інженер-мостобудівельник Георгій Росновський каже, що через погодні та геологічні умови міст може простояти не більше 15 років, адже деякі його опори вже просіли, а на одній була помічена тріщина. Світ однозначно засудив відкриття цього моста. Міністерство інфраструктури України заявило, що готує санкції щодо компанії, причетної до зведення «Кримського моста».

громадське

«Шенген» за 7 євро

ЄС має намір ввести платні спецдозволи для в'їзду за безвізовим режимом. Посли країн Євросоюзу підтримали введення системи інформації та авторизації подорожей. Вона передбачає необхідність отримання спеціальних дозволів для в'їзду на територію ЄС. Причиною стали зростання кількості терактів та рівня міжнародної злочинності. Всім туристам, які користуються безвізом, необхідно буде отримати попередній дозвіл на поїздку. Для цього потрібно буде заздалегідь заповнити заяву-анкету у Системі авторизації дозволу про в'їзд у ЄС (European travel information and authorisation system (ETIAS)). Система діятиме через Інтернет. Вартість заповнення та подання анкети складе 7 євро. Дітям до 12 років сплачувати

не потрібно буде. Термін розгляду документа з винесенням рішення не перевищуватиме 96 годин. Надана інформація буде проходити перевірку за базами даних ЄС та Інтерполу. Дозвіл на в'їзд діятиме три роки або до закінчення терміну дії закордонного паспорта. Однак його наявність не означає автоматичне право на в'їзд у країни Шенгену – остаточне рішення, як і зараз, прийматиме прикордонник. Рішення має набути чинності не раніше 2020 року. Його ще має підтримати Європейський парламент та затвердити Рада ЄС.

Українські дипломати запевняють: подібна система не суперечить безвізовому режиму і не скасовує його. Такі самі правила діють, наприклад, для громадян країн ЄС, які збираються відвідати США. Скажімо, громадянин Чехії для поїздки до США без візи, від початку запровадження безвізового

режиму у 2008 році, повинен заповнити форму реєстрації ESTA на спеціальному сайті esta.cbp.dhs.gov. Це стосується всіх пасажирів, включаючи неповнолітніх. Також вони мусять мати дійсний паспорт із автоматично зчитуваними даними та біометричний носій даних. Так само рекомендується зареєструватися в ESTA принаймні за 72 години до посадки на літак. Коштує реєстрація у цій системі 14 доларів США.

еспресо

Квоти та курси: уряд поки що перервав дискусію

Чеський уряд наразі призупинив обговорення проекту зміни правил для іноземців, які зацікавлені у тривалішому проживанні у Чеській Республіці. Про це в понеділок 30 квітня повідомила урядова прес-служба. Віце-прем'єр чеського уряду у відставці Ріхард Брабец (АНО) на початку засідання уряду зазначив, що зміни можуть допомогти студентам і вченим з-за кордону, які хотіли б залишитися в Чехії. Для пошуку роботи вони могли б отримати термін – дев'ять місяців. Також проект передбачає запровадження обов'язкового відвідування інтеграційних курсів для іноземців, можливість запровадження квот на кількість дозволів на тимчасове проживання з метою отримання грошового доходу в країні. Проект поправок до Закону про перебування іноземців належить Міністерству внутрішніх справ ЧР.

Урядові документи пояснюють, що інтеграція іноземців є основною соціальною проблемою. Іноземці повинні б пройти курс навчання протягом одного року від прибуття в країну. Метою курсів є, на думку чиновників із МВС, щоб інтеграція розпочалася вчасно. Іноземцям це має допомогти орієнтуватися в новому середовищі, ознайомитися із правами та обов'язками, з місцевими традиціями, практикою і основними цінностями Чеської Республіки та ЄС. «Курси – це перший контакт іммігрантів із державою, це вітання від держави», – написано у інформаційній довідці проекту для уряду.

Курси повинні відбуватися в Центрах зі сприяння інтеграції іноземців, які будуть створені у всіх регіонах. Наразі такий центр відсутній тільки у Центральночеському краї. Витрати на запровадження таких курсів, надання їх до 2020 року, діяльність центрів і побудова одного нового центру оцінюється у 142 млн чеських крон. Можливе запровадження квот на для економічних мігрантів МВС пояснює перевантаженістю посольств за кордоном, які приймають документи і впливають на рішення про надання або ненадання віз та дозволів на перебування. За останні три роки кількість заявок на довгострокове перебування з метою працевлаштування виросла утричі – від близько 3000 заявок, поданих у 2014 році, до понад 9000, поданих у 2016 році. Протягом перших трьох кварталів минулого року довелось обробити понад 13,5 тисяч заяв. «Квоти на практиці використовуватимуться в основному для трудової міграції, але й дозволять регулювати в'їзд іноземців до Чехії з метою ведення підприємницької діяльності, якщо така необхідність виникатиме», – написано у інформаційному звіті МВС для уряду. Квота повинна визначити максимальну кількість заявок на отримання дозволів на проживання на наступний рік в чеських консульствах за кордоном. Зміни в законодавстві, сказано у аргументаційних документах, відповідають правилам ЄС, які країна

Курси можуть стати обов'язковими для іноземців

повинна переймати. Країни-члени ЄС повинні запровадити у свої закони директиву, яка стосується навчання, дослідження, стажування або обміну для іноземних студентів у цих країнах. Наприклад, новинкою буде запровадження дозволу на довгострокове проживання з метою пошуку роботи або початку бізнесу. Такий дозвіл буде призначений для студентів або дослідників, які завершують навчання або діяльність у Чехії. «У таких випадках вони матимуть можливість і надалі проживати в Чехії до дев'яти місяців, щоб знайти собі роботу або почати свій власний бізнес», – говориться у документах для уряду. Закон про перебування іноземців у Чехії змінювався останнього разу у минулому році, коли президент Мілош Земан підписав розкритиковані поправки, які посилили умови для перебування іноземців у Чехії. Дані зміни є предметом судового процесу у Конституційному суді, куди звернулася частина сенаторів.

ЧТК

«Євробляхарів» змусять платити?

В українському парламенті готують законопроект, який повинен раз і назавжди вирішити проблему з «євробляхами» – автомобілями з іноземною реєстрацією, які тривалий час використовуються в Україні переважно українськими громадянами. Про це розповів член податкового комітету ВРУ Роберт Горват. «Подативому законопроект, в якому будуть чітко прописані правила користування автомобілями із іноземною реєстрацією на території України. Орієнтовно, це буде виглядати так: чим старіша машина – тим більший акциз має бути сплачений під час реєстрації. Якщо ти маєш машину 90-х років, яку ти купив за 500 євро у Польщі чи Німеччині – то заплати, будь ласка, 2,5 тис. євро за її реєстрацію. Якщо авто 2005 року – має бути сплачено десь 40% від вартості, якщо 2010 року і вище – десь 30% вартості. Наголошую, суми поки що умовні. Але за такою діаграмою ми маємо дійти до фінішу», – розповів він. Проблема автомобілів з іноземною реєстрацією буде вирішена найближчим часом, пообіцяв нардеп.

«І тут важливо, щоб власники авто, які купили автомобілі і сплатили всі податки, не залишились дискримінованими по відношенню до тих, хто завозить «євробляхи», – підкреслив він. Голова комітету ВР з питань податкової і митної політики Ніна Южаніна заявила, що питання про легалізацію «євроблях» буде на порядку денному лише після узгодження захисту вітчизняного ринку. Серед тих, хто категорично проти легалізації «євроблях» – член цього ж комітету, народний депутат від групи «Відродження» Дмитро Святас, який любить інтереси автокомпаній «AIC», що належать йому та Василю Полякову, вважають у «АвтоЄвроСилі» – рухові на захист власників «євроблях». Активісти стверджують, що чиновники лише на словах піклуються про захист вітчизняного авторинку – насправді ж жоден з них українськими авто не користується. Тому в «АвтоЄвроСилі» висунули ультиматум: або нардепи легалізують «євробляхи», або пересідають на «Славути».

УНН

«Внутрішній паспорт» припиняє існування

В Україні припиняють видавати внутрішні паспорти у формі книжечки зразка 1994 року. 17 квітня втратив чинність наказ Міністерства внутрішніх справ України № 320 «Про затвердження Порядку оформлення і видачі паспорта громадянина України». Як пояснюють у Державній міграційній службі, зазначене рішення прийнято в рамках реформування системи документування та із врахуванням того, що паспорт громадянина України у формі книжечки зразка 1994 року вже тривалий час не видається у жодному підрозділі міграційної служби. Разом з цим можливість за бажанням особи вклеїти фотокартку до такого паспорта після досягнення 25 – та

45-річного віку прописана в інших нормативно-правових актах, тому така послуга і надалі надаватиметься підрозділами Державної міграційної служби та центрами надання адмінпослуг. Таким чином, як і раніше, після досягнення 25 – та 45-річного віку особа самостійно вирішуватиме, чи вклеїти фото до паспорта у формі книжечки, чи оформити ідентифікаційну картку. Також у Державній міграційній службі України планують у другому півріччі 2018 року запровадити послугу із заміни паспорта у формі книжечки на ID-картку за бажанням особи. Як зазначають у ДМС, на сьогодні така заміна можлива лише у разі зміни прізвища, псування або втрати паспорта, а також за бажанням при досягненні 25 – та 45-річного віку. «Поступове запровадження ID-картки без примушування громадян до заміни документів здійснюється відповідно до досвіду європейських країн та з метою уникнення ажіотажу та додаткових черг», – йдеться у повідомленні відомства. До паспорта громадянина України у формі картки вноситься така інформація: назва держави; назва громадянства; ім'я особи; стать; дата народження;

Інфографіка «Радіо «Свобода»»

унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі; номер документа; дата закінчення строку дії документа; дата видачі документа; уповноважений суб'єкт, що видав документ (код); місце народження; відцифрований образ обличчя особи; відцифрований підпис особи. При цьому для виїзду за кордон потрібно використовувати паспорт громадянина України для виїзду за кордон. Виїзд за кордон по паспорту громадянина України у формі картки можливий лише у разі укладення відповідних міждержавних угод (наразі таку угоду укладено лише з Туреччиною).

День перемоги – ще попереду

Щороку у травні у «північних сусідів» – масовий психічний приступ, названий «победобесієм».

До «дня пабеди» приплітають

Сталіна, НКВД, колорадську (тобто георгієвську) стрічку, божевільних мотоциклістів, «деди ваєвалі» і «можем повторіть»... При цьому проклинають західні цінності, Америку і, звісно, Україну, яка відмовляється від цього радянського спадку – все, що не підпадає під путінську імперську

концепцію «руського міра»... Герої та захисники України знають, який підступний сучасний російський мілітаризм – це й посипання «Градами» через кордон, озброєння криміналу, «іхтамнетство», знищення пасажирів цивільних літаків, угоди про перемир'я під постійні обстріли... Тому вони більш не хочуть спільних із російською воєнщиною свят, оцих фальшивих і дискредитованих 23 лютого чи 9 травня. Ми маємо своїх захисників, і нам є, ким пишатись. Українська армія святкує свій день на Покрову 14 жовтня, і сумує за жертвами Другої світової

з усіма тверезомислячими людьми світу – 8 травня. Але справжній наш день перемоги – ще попереду. Події останніх років не змогли не відобразитись в мистецтві. Українські музиканти ушлявлюють захисників, присвячують їм пісні. При цьому часто не лише виступають просто на фронті, а й самі беруть до спільного виконання воїнів чи волонтерів, співають на їхні тексти або музику. Але, в першу чергу, війна – це зло, і це також є в їхніх піснях. Знайомимо нині із деякими відомими текстами, музичне виконання яких легко знайти на youtube.

Ти не сумуй

Музика: Дмитро Богуш(De Shifer)

Слова: Тала Прутковка

Ти не сумуй, моя пташечко.
Життя мінливе, воно як вітер в ночі.
Я твою кожну рисочку, ношу у серці навік,
Ти чистий мій оберіг.
Треба нічку переждати і повернутися солдати.
Буде, як колись, тільки ти молись.
Треба нічку пережити і в волосся твого жито
Впасти, як колись.
Тільки ти молись.
Тільки лиш молись...

Ти не сумуй – бо сльози на біді.
Мене почуй – до тебе, мила, йду.
Я бачив око бурі, я бачив віщі сни,
Де нема війни. Де щасливі ми.

Ти зачекай, моя квіточко.
Бо час як хвилі,
Він забирає в п'їтму.
Ти для мене біла ниточка.
Долаю я милі, а вітер дує в сурму.
Треба нічку переждати і замовкнуть всі гармати.
Буде як колись, тільки ти молись.
Треба нічку пережити.
Та чи зможу далі жити. Жити, як колись?
Тільки ти молись.
Тільки лиш молись...

Лютий 2015

Не сумуй

Автор: Володимир Пуряєв

Виконує: Дмитро Гарбуз

Прийшла весна, і квіти розцвітають,
Згадаю я, як вдома дітки грають,
Любов моя, ти не сумуй за мене,
А збережи моє кохання в себе.
Доки війна, я буду захищати,
Любов моя, країна – наша мати.
За хлопців всіх, які лягли за тебе,
Захисники: їх пам'ятати треба.

Ти не сумуй... Ти не сумуй...
Ти не сумуй... Ти не сумуй...

Настане день, і прийде наша слава,
А поки ми – захисники держави,
І командир нам скаже: «Всім до бою!»
Ми віддамо своє життя за волю.
Вже сил нема, але ми не здаємось,
Дрижить земля, а значить, не присниться
Любов моя, яка сумує знову,
Ти не сумуй, я скоро буду вдома!..

Травень 2016

Дівчата

Слова: Олена Задорожна

Музика: Дарина Яковенко

Виконують: Дар'я Зубенко, Анастасія

Приходько

Проект «Пісні Війни»

Дівчата зрізають коси,
Туго шнурують берці,
Їм щастя приснилось, здалося,

Кровить забинтоване серце...

Дівчата пакують валізи,
Кладуть туди тугу і втому,

Молитва – надійна віза,
Щоб ви повертались додому!
Дівчата збирають сили
І вже не рахують зморшки,
Поспішно, туди де «накрило»,
Шепочуть: «Терпи!.. Ще трошки...»

Дівчата не хочуть втрачати,
Тому подають набої,
Тому одягають халати,
І вчаться тримати зброю!

Дівчата стоять на чатах –
Безсонні, розбурхані очі.
Слабкість стискає в лещатах,
Печуть заплакані очі...
Дівчата рівняють спину,
З думками про тих, кому важко:
Ворог таких не спинить,
Дівчата збирають сили
І вже не рахують зморшки,
Поспішно, туди де «накрило»,
Шепочуть: «Терпи!.. Ще трошки...»

Серпень 2017

Білі Лебеді у небесах...

Слова: Христина Панасюк, Невічні

Музика: Невічні

Виконує: Невічні

Білі лебеді у небесах
З перебитими крильми,
Запаливши тисячі сердець –

Ви свої не вберегли.

В пам'яті назавжди
Горітимуть серця,
Героям слава вічна,
Разом і до кінця.
Не журися, моя ненько,
Витри сльози, піднімись,
Холоне кров, а стукіт серця...
Мить – уже мовчить
А материнські сльози,
О, скільки пролито їх,
За невинні душі,
Що покинули цей світ.
За що ці муки,
Те страждання,
Господи, скажи!
Ми вільний народ,
Єдина країна,
Моя Україна! Моя Україна!

Змучені лебідки
Від болю, від біди.
Втомлені в своєму
Полоні самоти.
Дітоньки питають:
«Коли ж прийде татусь?»
В пам'яті лишилось –
«Чекай, я повернусь!»

Білим птахом
В небо полетіли,
Ціна за свободу – життя –
Яку заплатили.
Закрилися очі навіки
За країну милу,
А дома мати слізьми
Тіло го мила.
«О, милий сину,
Чому мене ти покинув?»
«Вибач, так потрібно,
Я долю свою сам вибрав!»
Тисячі людей,
Сотні страшних смертей.
Ця біль застигла в серці –
І не покине мене.
Чому не можна відкликати
Вбивств назад?
Чому не можна час
Повернути назад?
Я зневажаю тих,
Хто винен у цьому всьому,
Бере такий страх, біль,
Що навертаються сльози.
Ми це зробили –
Кайдани порвали,
Відбили Україну,
Винні залізують рани.
Білі лебеді

З перебитими крильми,
Запалили тисячі сердець,
Свої не вберегли.

Грудень 2014

Солдатику мій

Слова, музика, виконання: Леся Горова

Солдатику мій, до тебе я лину
Серцем своїм і думками.
Солдатику мій, тебе обіймаю
Ніжно своїми піснями.
Очі твої я не забуду,
Спогадом світлим для тебе я буду,
Хай береже, хай береже тебе Бог.

Солдатику мій, як підеш у бій,
Знай, що я поруч з тобою.
Небом і вітром і сонячним світлом
На захист я стану стіною.
Куля ворожа тебе не торкнеться,
Тільки живи з вірою в серці
І збереже, і збереже тебе Бог.

Солдатику мій, тебе я люблю
І буду так вірно чекати.
Бо стільки тепла ще не додала
І стільки ще маю сказати.

Солдатику мій, уся Україна
Співає сьогодні зі мною.
Солдатику мій, не йди з моїх мрій,
Бо жити нам треба з тобою.
Очі твої я не забуду,
Спогадом світлим для тебе я буду,
Хай береже, хай береже тебе Бог.

Молитись за тебе не перестану
І оберегом для тебе я стану
І збереже, і збереже тебе Бог.

Осінь 2014

Повертайся живим

Слова: Ірина Цілик, Kozak System,
Сестри Тельнюк

Музика: Kozak System, Сестри Тельнюк
Виконує: Kozak System, Сестри Тельнюк

Ти, головне, повертайся додому,
Врешті знімай запилюжені берці,
І чися наново жити потому
З перепрошитою вірою в серці...
Ти, головне, повертайся, здолавши
Чистого зла непрожований стогін,
І відпускай цю ненависть назавше
Посеред мирної тиші густої.
Ти повертайся, ти головне повертайся,
Ти головне повертайся – живим!..

Ти, головне, повертайся тим шляхом,
Що вбереже твої душу і тіло.
Чорна земля із розпеченим пахом
Тільки дощу, а не крові хотіла.
Ти, головне, повертайся до мами.
Десь там сивіючи за видноколом,
Матері тужать і друкать домами,
Що пахнуть ніжністю та корвалолом.

Ти, головне, повертайся назовсім
І народи-посади-споруди,
А вже у твоєму дитиську курносім
Виросте радість, нова і правдива.
Ні, ця війна не потрібна нікому.
Так, ми її не пробачимо, себто
Перемагай і вертайся додому.
Просто живим повертайся, і все тут!
Ти повертайся, ти головне повертайся,
Ти головне повертайся живим...

Серпень 2014

Повертайся живим!

Слова і музика: Світлана Тарабарова

Юний хлопчина, серце гаряче
Не зміг більше просто мовчати.
Коли всі навкруги грабували Країну
Ти пішов за Свободу стояти.
За Свободу дітей твоїх ще
ненароджених.
За Вільне і Мирне майбутнє.
За спокій в Країні. За наше Відродження.
Спинити загарбницькі руки.
Та зима наче пекло... Димлячи барикади.
Він лише пам'ятав слово: «Мати».

Повертайся живим! Повертайся,
благаю.
Повертайся живим! Благаю!
Чуєш, любий, як серце кричить?!!
Я стою на колінах, благаю:
Повертайся живим!.. Вертайся живим!..
Вертайся живим! Повертайся живим!..

Юний хлопчина, він добре засвоїв,
Ворогам прямо дивлячись в очі:
Щоб діти сміялись, було мирним небо
Світ треба почати міняти з себе!

Пишаюсь тобою, як пишається Мати!
Я вклоняюсь і тихо молю:
Повертайся живим! Повертайся,
солдате!
Я благаю – вертайся живим!
Блопости, БТРи, в руках автомати.
І всвіла з новинами Мати.

Ранком втомленим, коли Мир все
ж настане,
Коли стихне розлючений дим,
Із розпахнутим серцем, обіймеш сиву
Мати,

– Я ж казав: «Повернуся живим...»

Грудень 2014

Нашим пацанам

Слова: Олександр Ярмола

Музика: Гайдамаки

Виконує: Гайдамаки

Крилаті слова злетіли у світ,
Сказав їх один позитивний чувак,
Почувши їх, прозріли всі:
Війна прийшла під кожен дах.
Уходили хлопці на війну,
За ними наступні збиралися.
Усі обіцяли вернутися,
Але не всі верталися.

Усе туди, на фронт –
Нашим пацанам!

Усе туди, на фронт –
Нашим пацанам!

Усе туди, на фронт –
Нашим пацанам!

Поможи їм, Бог,
Захисти їх там,
Де стріляють «Гради»...

Там поруч з героями Майдану

Воюють «Беркуту» бійці,

Ветерани Афганістану

І молоді гвардійці.

Усі чекають відмашки, рвуться в бій,

Піднявши прапор державний свій,

Але немає наказу,

І знову вертатися на базу.

На фронті, серед сепаратистів

Боєць «Оплоту», з яким ти бився.

Ти маєш щастя його зустріти
І все йому пояснити.
Мирним людям не зрозуміти –
Війну не можна так просто спинити,
Нам випала наша доля,
І ми з тим будемо жити.

Усе туди, на фронт –
Нашим пацанам!
Поможи їм, Бог...

Осінь 2014

Про них...

Присвята загиблим воїнам-
добровольцям

Музика і слова: Віктор Винник

Виконує: гурт «Мері»

І коли настане ранок
Світ накриє білий сніг,
І земля загоїть рани,
Ми згадаємо про них!..
Про всіх...
Час застигне на хвилину
Й не допоможуть тут слова,
А в очах його дитини
Так нестримно заблищить
Сльоза...

Про них
Співає вітер в полях!..
Про них
Запам'ятає земля!..
Їх шлях
Освітить рання зоря!..
Про них,
Кого забрала війна
За нас!..

День малює все на біло –
Подивись, яка краса!
Тут не чути як ридують
Від обстрілів небеса,
Небеса...

І коли настане ранок
Світ накриє перший сніг,
І земля загоїть рани,
Ми згадаємо про них!..
Про всіх!..

Речитатив:
Коли розпочалася ця війна
Тисячі патріотів зі зброєю в руках
Стали на захист Батьківщини!
Вони залишили свої родини і роботу,
Щоб щоденно, ризикуючи життям,
Боронити країну від підступного ворога.

Вони воюють не за гроші і не за славу,
Їхня ціль – сильна і незалежна Україна!
Багато з них вже віддали за це своє
життя,
Вони – добровольці!

Жовтень 2017

Біля тополі

Слова: Петро Солодуха

Музика: Петро та Павло Солодухи

Виконує: гурт «Еней», Польща

Тихо надворі і тільки чути як,
Як матері слова летіли,
Летіли в ніч до козака.
Бачиш, сину мій, свічка не згаса,
До віку буде вже горіти,
Горітиме вона.
Молодий юнак, молодий козак...

Там біля тополі калина росте,
Мамині очі чекають тебе,
Сива у розпачі плаче,
Сина все чекає – та в Бога вже його
душа.

Мам, я в бою за волю пішов в далечинь,
За правду і долю нових поколінь,
За тих, хто у морі далеко
І крилами лелеки повернуться живі.

Рік вже проминув, прийшла нова весна,
А спокою в душі не було, не було та
й ще нема.

Там батько змучений, сам торує шлях,
По ньому мав іти син його, а його вже
нема.

Молодий юнак, молодий козак...

Січень 2015

Пороги – Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 4/2018, рік XXVI. Підписано до друку 22 травня 2018 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/, реєстрація: МК ЧР/7044. Номер готували: Богдан Райчинець, Петро Марек, Марія Шур, Олег Павлів, Олена Андреева, Алекс Швамберк, Галина Бугай, Андрій Коваленко, Олекса Лівинський. Використовуються повідомлення інформагентств та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: спільнота «Українська ініціатива в ЧР», ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР; зареєстрована Міським судом у Празі, номер документа L 6121; контакт: uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz; тел.: +420221419821; ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – říční práh. Č. 4/2018, ročník XXVI. Uzávěrka: 22. května 2018. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/, registrační číslo: MK ČR/7044. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Petr Marek, Marija Ščur, Oleh Pavliv, Olena Andrijejeva, Alex Švamberg, Halyna Buhay, Andrij Kovalenko, Oleksa Livinsky. Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: spolek Ukrajinská Inicijativa v ČR, sp. zn. L 6121 vedená u Městského soudu v Praze, adresa: DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800.

Запрошуємо Вас до Будинку дітей та юнацтва Praha 12 – Monet на захід:

“Стежками Чехії”

Космополітний захід 17 червня 2018 від 15:00 до 18:00

ВХІД БЕЗКОШТОВНИЙ

Місце проведення: Будинок дітей та юнацтва Praha 12 – Monet, Herrmannova 24

Запрошуємо Вас на нетрадиційний дитячий захід для дітей всіх національностей, які в даний момент перебувають в Чехії. Метою заходу є не тільки ознайомлення з культурою Чехії, але й знайомство та зав'язування дружніх стосунків між чеськими дітьми й дітьми з закордону. На цьому космополітному заході, буде можливість не тільки добре розважитися, але й дізнатися про красу чеської землі. При цьому, випробуєте свої сили в лазанні по стіні для скелелазіння, підніметеся на оглядову вежу, будете творити в керамічній й художній майстерні, чи можете прийняти участь у виготовленні кузова чеського автомобіля й почарувати в “Школі чарів”. Це все й навіть більше чекає на Вас в Будинку дітей та юнацтва – Monet.

Програма заходу затверджена.

Захід відбувається у співпраці із:

Dům dětí a mládeže Praha 12 - Monet, Herrmannova 2016/24,
143 00 Praha 4, tel.: +420 244 400 334, www.ddmmonet.cz,

monet

praha12

Живі легенди, народні артисти України

Тарас **Петриненко**,

Тетяна **Горобець** в Празі

22 червня 2018, 19.00 год.

DIVADLO HYBERNIA

Nám. Republiky 4, Praha 1